

Winnaar The Wall, Utrecht

The Wall is het Ferrari-rode bedrijfsverzamelgebouw van 800 m lang en 60 m breed bij Utrecht langs de A2. Als onderdeel van een drietal seriegeschakelde projecten vormt het tevens een akoestische bescherming van snelweggeluid naar de achterliggende woonwijk Leidsche Rijn, vandaar The Wall, in het verlengde van de 'Acoustic Barrier' van ONL [Oosterhuis_Lénárd]. Fons Verheijen, de projectarchitect, spreekt liever van The Whale,

vanwege de uitkragende kop (16 m), de 'staart', de strakke huid op de vloeiende vormen én het organische karakter. Het gebouw groeide namelijk mee met zijn functie: van 2006 tot 2008 was het sec geluidswal, nu herbergt het diverse winkel- en horecagelegenheden. Ook zijn voorzieningen getroffen voor een hotel. De vorm is bedacht vanuit de auto op snelheid (100 km/u) via honderden animaties. Een kreukelzone in de gevel is over 800 m uitgerekt tot een speels lijnenspel dat om de 1,35 m verandert. Van meet af is de huid bedacht in kleine aluminium 'schubben' voor een onverstoord, doorgaand beeld. De overlappings liggen daarom mee met de rijrichting van Amsterdam naar Utrecht én van het maaiveld naar dak: het regenwater wordt bewust binnen gelaten en afgevoerd via een achterliggend 'gotenstelsel'. Dak en gevel zijn puur waterscherm en verder geen onderdeel van het bouwfysisch systeem. De 4 mm dikke panelen – 9.000 variaties over 14.000 panelen voor 20.000 m² – zijn volledig digitaal geproduceerd (file-to-factory). Een eerst proef met poedercoaten faalde op kleurverschillen. De uiteindelijke conservering, een drielaagse pvdf-coating waarvan de toplaag is gemengd met metaaldeeltjes voor een metallic-look, is onderzocht op kleurbehoud en weersbestendigheid in Frankrijk, gemengd in de USA en aangebracht in de UK. Een garantie van tien jaar op kleur ligt notarieel vast. Onderhoud gebeurt vanaf het dak en speciale verharde paden aan de uiteinden van het gebouw.

Projectpartners

Opdracht Lips Capital Group (voorheen Burgfonds), Utrecht

Architectuur VVKH Architecten, Leiden

Constructief ontwerp Van der Vorm Engineering, Delft

Uitvoering Van Wijnen Waalwijk

Gevelproducent VPT Versteeg, Heusden

Montage gevel VEBRU Nederland, Schiedam

Staalconstructie Oskomera Group, Deurne

Bouwperiode 2006-2010

Eervolle vermelding, Poppodium De Vorstin, Hilversum

Plattegrond en vorm van dit poppodium zijn bepaald door de rooilijnen. Voor het gewenste gebruiksoppervlak is een deel van programma ondergronds. Vanwege de diverse geluidsniveaus tussen de zalen zijn akoestische boxen opgehangen in een staalconstructie. Het gebouw is ontworpen als 'diamant' met de 'verschillende facetten voor de hedendaagse (pop)muziek'. Om budgettaire redenen is de vorm gepolijst tot een 'briljant voor de buurt' en gebruik gemaakt van standaard gevelproducten.

De gevel zelf is vlak; punten en schuine vlakken zijn optisch, het oog 'ziet' ze door het spel van lijnen in verschillende richtingen. De aluminium sinus-platen zijn regenjas en eenvoudig gemonteerd via aluminium regels op sandwichpanelen die zelfstandig de bouwfysische schil vormen. Bij de kozijnen van de kantoorruimten zijn geperforeerde platen gebruikt om het lijnenspel door te zetten, maar het personeel niet af te zonderen. Ook alle draaiende delen zijn 'meegeslepen' met de gevel in stootvaste kaders van zetwerk. Overdag domineert de 'lijn' van het theater, 's nachts het 'licht' dat van binnenuit doordringt via het glas en de perforaties, maar ook door de speciale ledverlichting op de 'hoogtepunten' van de huid die van dikkere materiaal zijn op maaiveld tegen butsen en putten.

Projectpartners

Opdracht Gemeente Hilversum

Architectuur de Architecten Cie, Amsterdam

Uitvoering Ballast Nedam Bouw midden, Nieuwegein

Gevelbouwer Erdo, Capelle aan den IJssel

Producent sandwichpanelen SAB-profiel, Nieuwegein

Producent sinus-platen Aluform, Schellinkhout

Le Carrefour, Leiden

Herstructurering van het maaiveld – ‘een revival voor het volk’ – was een van de belangrijkste ontwerp-opgaven bij de nieuwbouw van dit kantorencomplex met als grootste huurder de verzekeringsmaatschappij Achmea. Dominant in de uitwerking en uitvoering zijn echter de locatie langs NS-station Leiden (het vijfde station van Nederland) aan de drukste en belangrijkste ontsluitingsroute van en naar het centrum van Leiden, de immense hoeveelheid leidingen in de grond en het oppervlak van de bouwput, ongeveer een postzegel. Het zeslaagse gebouw staat op een tweelaagse

parkeerkelder met twaalf stalen bomen (knotwilgen) boven het maaiveld en vijf betonnen kernen aan spoorzijde. Constructieve excessen zitten vooral in de bomen met de vele vertakkingen naar de dragende vakwerkliggers in de gevel. De rest van de staalconstructie is relatief eenvoudig. Logistiek is het sleutelwoord: de bouwplaats wordt wekelijks heringericht bijna per minuut afgesteld op aan-/afvoer en minimale opslag met nauwkeurige posities, op papier via kleurcoderingen. Bont is ook de gevel met een lichte verwijzing naar de kubistische kunststroming De Stijl, ‘geboren’ in Leiden. De prefab elementen van 3,6x3,6 m zijn vanuit de speciaal verbouwde fabriek aangeleverd inclusief glas en de dichte gele, rode en blauwe panelen waarvan de coating afwisselend aan de buiten- en binnenzijde zit voor glansgradaties. Montage gebeurt via een kraan van binnenuit – steigers zijn geen optie – met solide ankers dat stelmogelijkheden heeft in x-, y- en z-richting. Extra aandacht gaat uit naar de overgangen – aluminium zetwerk – tussen de elementen, van gevel naar het plafond op maaiveld en in de hoeken bij de vakwerken. Om waterdichting te testen zijn mock-ups gemaakt, ook van alle aansluitingen.

Projectpartners

Opdracht Eurocommerce, Deventer

Architectuur VVKH Architecten, Leiden

Constructief ontwerp Zonneveld ingenieurs, Rotterdam en Iv-consult, Papendrecht

Uitvoering Visser en Smit Bouw, Papendrecht

Gevelleverancier Rolocate, Staphorst

Staalconstructie bomen Victo Buyck Steel Constructions, Eeklo (B)

Staalconstructie bovenbouw Oostingh Staalbouw, Katwijk aan Zee

JURY rapport MDG Architectuurprijs

Poppodium De Vorstin, Hilversum

Applaus verdienen de architect en gevelleverancier die met beperkt budget en dus standaardproducten zo'n gevelbeeld weten te maken. Aanbevelingswaardig is de scheiding tussen waterscherm en bouwfysische schil. Door afwisseling van plaatrichting, geperforeerd materiaal, glaspuien en verlichting is dit gebouw letterlijk een verschil tussen dag en nacht, ook met de dagelijkse applicatie van deze producten in de industriële bouw. Trek lering. Aandachtspunten zijn de ontsierende bordjes tegen de gevel en de inmiddels zichtbare gevoeligheid van het zetwerk. Een zorg zit in de aftekening van vuil op de 'wildverband'-naden van de platen. De jury: 'Desalniettemin lof voor ontwerper en maker. Scherper kan een gevel niet worden 'gesneden' uit materiaal van de voorraadplank.'

[juryrapport] **The Wall, Utrecht**

Controversieel is de oriëntatie van de gevelpanelen met open naden naar boven. Doordacht is echter het afwateringssysteem. Opdrachtgever, ontwerper en gevelbouwer tonen lef. De rode huid gloeit mee met passanten: een plezier voor het oog, ook voor weggebruikers in stilstand tijdens de dagelijkse files. De vertaling van de 'walvishuid' naar duizenden unieke panelen met als resultaat een vloeiende vorm verdient een pluim. De naden getuigen van precisiewerk tijdens montage. De samenwerking tussen architect, aannemer en gevelleverancier is voorbeeldig net als de zorgvuldigheid waarmee de conservering is samengesteld. Evenzo zijn de verschillende materialen, beton, glas, staal en aluminium keurig afgestemd op functies en eigenschappen. 'Het gebouw bekent kleur en symboliseert dynamiek en duurzaamheid als symbiose tussen esthetica en productie. Een betere hybride is op de snelweg niet te vinden. En daarmee is dit project een accelerator voor de Nederlandse architectuur én de metalen gevelbranche. Een terechte winnaar.' Aldus de jury.

Jurysamenstelling eerste MDG architectuurprijs 2010/2011:

- De heer A. P. Bontenbal (voorzitter)
- De heer M. Pauw, Bouwen met Staal, hoofdredacteur blad Bouwen met Staal
- De heer O. Kettlitz, Kettlitz Gevel- en Dakadvies B.V
- De heer C. Nieuwenhuizen, Bijlbouw
- De heer M. Leemhuis, Kandans Vastgoed
- De heer R. J. Steegman, Nestinox, bestuurslid MDG

